

คู่มือการใช้ห้องสมุด

โรงเรียนคลองท่ามะราชบุรีรังสรรค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรางุ ๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการใช้ห้องสมุดโรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียน ครู และผู้สนใจรู้จักใช้ห้องสมุดอย่างถูกวิธี ถูกต้อง ตามระเบียบปฏิบัติของห้องสมุด เพื่อความสะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลาในการให้บริการ อันจะนำไปสู่การบริการที่ดี มีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียน

ห้องสมุดหวังว่าคู่มือการใช้ห้องสมุดเล่มนี้คงเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียน ครู บุคลากรและผู้สนใจ

ห้องสมุดโรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
แนะนำห้องสมุด	
ประวัติห้องสมุดโรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์	1
วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของห้องสมุด	2
ขนาดพื้นที่และสถานที่ตั้งห้องสมุด	2
ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด	
การจัดระบบหนังสือ	3
งานบริการของห้องสมุด	3
ระเบียบการใช้ห้องสมุด	
ระเบียบการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน	4
ระเบียบการยืมหนังสือและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)	4
ระเบียบการคืนหนังสือและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)	4
ข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด	4
เวลาทำการของห้องสมุด	5
โครงสร้างการบริหารงานห้องสมุด	6

ห้องสมุดโรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์

ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์ เปิดทำการสอนเมื่อปี พ.ศ. 2507 ซึ่งสมัยนั้นอาคารเรียนถาวรยังไม่มี ใช้อาคารชั่วคราวประมาณ 4 ห้องเรียน จึงไม่สามารถใช้เป็นห้องสมุดได้ จนกระทั่ง พ.ศ. 2515 โรงเรียนได้รับงบประมาณสร้างอาคารเรียนถาวร แบบ 2-1-2 จำนวน 1 หลัง โรงเรียนจึงได้ตัดแปลงห้องเรียนชั้นบน 1 ห้องเรียน เป็นห้องสมุดชั่วคราว โดยมี อาจารย์สุเมธ ก่อกิจพงษ์ เป็นบรรณารักษ์คนแรก

ห้องสมุดโรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์ ในระยะแรกไม่มีอุปกรณ์มากมายนัก มีเฉพาะวารสารตามแต่จะหาได้ในสมัยนั้น นอกจากนี้ครูอาจารย์ได้ช่วยกันหามาเพิ่มเติม เพราะมีงบประมาณจำกัดไม่สามารถจะขยายได้ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2519 โรงเรียนได้รับงบประมาณช่วยเหลือจาก UNICEF ในด้านวัสดุครุภัณฑ์ ตลอดจนวารสาร เอกสาร หนังสือต่าง ๆ ทำให้ห้องสมุดโรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์ เป็นรูปร่างขึ้นมาเป็นที่น่าพอใจ นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิเอเชีย ได้จัดส่งหนังสือต่าง ๆ มาให้เป็นจำนวนมาก ทำให้ห้องสมุดโรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์พัฒนาขึ้นตามลำดับ

ปี พ.ศ. 2530 ห้องสมุดได้ขยายห้องเพิ่มอีก 1 ห้องเรียน จากเดิมที่มีขนาด 2 ห้องเรียน

ปี พ.ศ. 2538 โรงเรียนได้ต่อเติมบริเวณใต้ถุนอาคารเรียน 2 ทำเป็นห้องสมุด มีขนาดกว้างเพิ่มขึ้นอีก 1/2 ห้องเรียน แต่เนื่องจากบริเวณนี้เป็นที่ต่ำ เมื่อฝนตกน้ำจะซึมมาข้างในบริเวณห้องสมุด ทำให้มีกลิ่นอับชื้นแทบทั้งปี ทั้งเพดานห้องสมุดเป็นไม้ ทำให้เกิดเสียงดังรบกวนผู้ใช้บริการ เนื่องจากชั้นบนเป็นห้องเรียน

ปี พ.ศ. 2543 ห้องสมุดได้ย้ายมาอยู่ชั้นล่างอาคาร 3 เนื้อที่ขนาด 5 ห้องเรียนจนถึงปัจจุบัน

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของห้องสมุด

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นแหล่งค้นคว้าของนักเรียน ครู บุคลากรของโรงเรียน ประชาชนทั่วไป พร้อมด้วยวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่

พันธกิจ

1. พัฒนาห้องสมุดให้มีศักยภาพสูงสุดพร้อมให้บริการ
2. ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสืบค้นข้อมูล

เป้าหมาย

1. ให้บริการค้นคว้าหาข้อมูลแก่นักเรียน ครู บุคลากรของโรงเรียน ชุมชน
2. มีห้องสมุดดิจิทัลสำหรับให้บริการแก่นักเรียน ครู และบุคลากรของโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของห้องสมุด

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียน
2. เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
3. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุด
4. เพื่อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้มีปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการและมีคุณภาพ

ขนาดพื้นที่และสถานที่ตั้งห้องสมุด

ห้องสมุดโรงเรียนคลองท่อมราชภัฏรังสรรค์ มีขนาดพื้นที่ 5 ห้องเรียน ตั้งอยู่ชั้นล่างของอาคารเรียน 3 ผู้รับบริการมีความสะดวกในการเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียน ได้จัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศและครุภัณฑ์ของห้องสมุด โดยได้รับการออกแบบ ตกแต่งอย่างมีระเบียบ ได้จัดแบ่งพื้นที่เป็นมุมต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าและให้บริการ เช่น

- มุมบริการยืม – คืนและบริการตอบคำถาม
- มุมเฉลิมพระเกียรติ
- มุมค้นคว้าสืบค้นข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์
- มุมหนังสือทั่วไป (หมวด 000 – 900)
- มุมหนังสืออ้างอิง

- มุมหนังสือนวนิยาย เรื่องสั้น และเยาวชน
- มุมหนังสือคู่มือเตรียมสอบ
- มุมหนังสือเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์
- มุมหนังสือพระราชนิพนธ์สมเด็จพระชนินธุธาธิราชเจ้าฯ

การจัดระบบหนังสือ

ห้องสมุดโรงเรียนคลองท่ามะราชบุรีรังสรรค์ จัดแบ่งหมวดหมู่หนังสือตามระบบทศนิยมของดิวอี้ ระบบนี้ใช้ตัวเลขอารบิกเป็นสัญลักษณ์แทนเนื้อหาของหนังสือ โดยแบ่งออกเป็น 10 หมวดใหญ่และแยกย่อยไปอีกเป็นทศนิยม เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าหาหนังสือได้สะดวกและรวดเร็ว นอกจากนี้ห้องสมุดยังใช้สัญลักษณ์แถบสีติดที่สันหนังสือในแต่ละหมู่ เพื่อสะดวกในการค้นคว้าและจัดเก็บ การจัดหมวดหมู่หนังสือตามระบบทศนิยมของดิวอี้แบ่งหนังสือออกเป็นหมวดหมู่ต่าง ๆ และใช้สัญลักษณ์แถบสี ดังนี้

000	เบ็ดเตล็ดความรู้ทั่วไป (Generalities)	ใช้สัญลักษณ์	สีเหลือง-น้ำเงิน
100	ปรัชญา (Philosophy)	ใช้สัญลักษณ์	สีเทา-เขียว
200	ศาสนา (Religion)	ใช้สัญลักษณ์	สีม่วง
300	สังคมศาสตร์ (Social Sciences)	ใช้สัญลักษณ์	สีฟ้า
400	ภาษาศาสตร์ (Language)	ใช้สัญลักษณ์	สีเหลือง
500	วิทยาศาสตร์ (Science)	ใช้สัญลักษณ์	สีเหลือง-แดง
600	วิทยาศาสตร์ประยุกต์และเทคโนโลยี (Technology)	ใช้สัญลักษณ์	สีเขียว
700	ศิลปกรรมและการบันเทิง (Arts and Recreation)	ใช้สัญลักษณ์	สีเทา
800	วรรณคดี (Literature)	ใช้สัญลักษณ์	สีแดง-เทา
900	ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ (History and Geography)	ใช้สัญลักษณ์	สีน้ำเงิน
น	หนังสือนวนิยาย เรื่องสั้น และเยาวชน	ใช้สัญลักษณ์	สีส้ม
ค	หนังสือคู่มือเตรียมสอบ	ใช้สัญลักษณ์	สีเทา-ชมพู
อ	หนังสืออ้างอิง	ใช้สัญลักษณ์	สีแดง

งานบริการของห้องสมุด

งานบริการ หมายถึง งานที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุด เริ่มตั้งแต่ การสร้างบรรยากาศและบริการต่าง ๆ ดังนี้

1. บริการยืม-คืนหนังสือด้วยระบบคอมพิวเตอร์
2. บริการหนังสืออ้างอิงสำหรับอ่านค้นคว้าในห้องสมุด
3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
4. บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
5. บริการจัดนักเรียนเข้าใช้เป็นชั้นเรียน
6. บริการการอ่าน
7. บริการสอนการใช้ห้องสมุด
8. บริการการใช้สถานที่ประชุม สำหรับครู บุคลากร และนักเรียน

ระเบียบการใช้ห้องสมุด

ระเบียบการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน

1. ครูประจำวิชาต้องจองล่วงหน้าก่อน 1 วัน
2. ครูประจำวิชาต้องควบคุมนักเรียนด้วยตนเอง
3. หากวัสดุครุภัณฑ์ห้องสมุดเสียหาย ชำรุด จะต้องรับผิดชอบให้เหมือนเดิม
4. ใช้บริการห้องสมุดโดยใช้กฎระเบียบของห้องสมุดอย่างเคร่งครัด
5. นักเรียนคนใดฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่มีสิทธิ์ ลงโทษนักเรียนได้

ระเบียบการยืมหนังสือ

1. นักเรียนบอกเลขประจำตัวนักเรียนกับทางเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรือบรรณารักษ์
2. นักเรียนสามารถยืมหนังสือได้ทุกประเภท ยกเว้นหนังสืออ้างอิง หากนักเรียนคนใดต้องการ ยืมหนังสืออ้างอิงต้องขออนุญาตจากบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่เป็นกรณีพิเศษ
3. ยืมหนังสือหรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ได้คนละ 3 เล่ม / ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 7 วัน
4. หนังสือที่ยืมไปแล้วอ่านยังไม่จบสามารถยืมต่อได้อีก
5. เมื่อบันทึกการยืมแล้ว เจ้าหน้าที่หรือบรรณารักษ์จะประทับวันกำหนดส่งในบัตรกำหนดส่ง ด้านหลังของหนังสือ ยกเว้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)

ระเบียบการคืนหนังสือ

1. ส่งหนังสือคืนบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกการคืนภายในวันที่กำหนดส่ง ยกเว้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เมื่อถึงกำหนดส่งระบบจะคืนเองโดยอัตโนมัติ
2. หากทำหนังสือสูญหายหรือชำรุดจะต้องชดใช้ค่าเสียหายนั้น ๆ ตามความเหมาะสม

ข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด

1. แต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย
  2. สำรวมและไม่ส่งเสียงดังในห้องสมุด
  3. ห้ามนำอาหาร ของคบเคี้ยว และเครื่องดื่มทุกชนิดเข้ามาในห้องสมุด
  4. วางกระเป๋าหนังสือหรือสัมภาระต่าง ๆ ไว้ที่ชั้นวางที่ทางห้องสมุดจัดเตรียมไว้
- 5
5. เมื่อลุกจากเก้าอี้ควรเลื่อนเก้าอี้เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย
  6. เมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้วให้นักเรียนวางหนังสือไว้ในที่ที่ทางห้องสมุดจัดเตรียมไว้
  7. ไม่ฉีก ขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในหนังสือ เอกสารและสิ่งพิมพ์ทุกชนิดของห้องสมุด
  8. ไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการทำลายทรัพย์สินสมบัติของห้องสมุด
  9. ต้องดูแล ระวังทรัพย์สินส่วนตัว หากสูญหายห้องสมุดจะไม่รับผิดชอบ
  10. การเข้าใช้ห้องสมุดเวลาเรียน ให้ครูประจำวิชาติดต่อบรรณารักษ์ เพื่อนำนักเรียนเข้าใช้และกำกับดูแลนักเรียนด้วย
  11. ให้ความร่วมมือในการสอดส่องดูแลบุคคลที่มีพฤติกรรมไม่น่าไว้วางใจและแจ้งบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
  12. ปิดไฟและพัดลมทุกครั้งเมื่อเลิกใช้
  13. เมื่อมีปัญหาในการใช้ห้องสมุด สามารถสอบถามได้ที่ครูบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

เวลาทำการของห้องสมุด

ห้องสมุดเปิดทำการ วันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 07.00 – 16.30 น.

โครงสร้างการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์

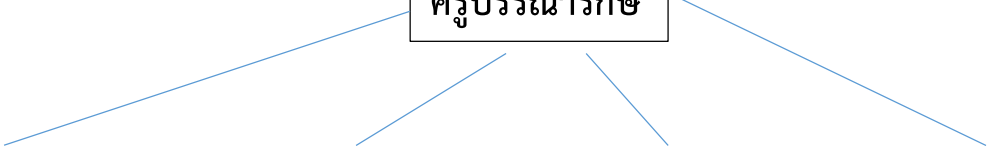
ผู้อำนวยการโรงเรียน

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ

ครูบรรณารักษ์

งานบริหาร	งานบริการ	งานเทคนิค	งานสนับสนุนการเรียนการสอน
-จัดทำแผนปฏิบัติงาน -จัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ -จัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ -จัดทำสถิติต่าง ๆ -รายงานประจำปี	-บริการยืม-คืนหนังสือด้วยระบบคอมพิวเตอร์ -บริการหนังสืออ้างอิงสำหรับอ่านค้นคว้าในห้องสมุด -บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า -บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต -บริการจัดนักเรียนเข้าใช้เป็นชั้นเรียน -บริการการอ่าน -บริการสอนการใช้ห้องสมุด -บริการการใช้สถานที่ประชุมสำหรับครู บุคลากร และนักเรียน	-ลงทะเบียนหนังสือ -เตรียมหนังสือให้บริการ -ซ่อมหนังสือ -สำรวจและจำหน่ายหนังสือ -จัดหนังสือชั้นชั้น	-บริการส่งเสริมการอ่าน -กิจกรรมรักการอ่าน -แนะแนวการอ่านและการค้นคว้า

